

Discurs de Oriol Amat i Salas amb motiu del trentè aniversari de la Sindicatura de Comptes de Catalunya

Palau del Parlament, 2 de juny de 2014

Molt honorable presidenta del Parlament de Catalunya, exconsellers, membres de la Sindicatura, membres d'organismes de control, autoritats, degans i membres de col·legis professionals, amics i amigues: en primer lloc volia manifestar el gran honor que representa per a mi poder dirigir unes paraules en una jornada i un esdeveniment tan important com és la celebració d'un trentè aniversari, i més venint avui de Madrid, on diuen que aquest és un dels organismes que ha de desaparèixer. Però estic segur que la Sindicatura farà no solament trenta anys, sinó tres-cents anys més.

En primer lloc els vull parlar del bon govern. Finlàndia, quan es va independitzar de la Unió Soviètica, era un dels països més pobres d'Europa, i en aquells anys, Veneçuela era un dels països més rics del món. Avui, Finlàndia és un dels països més rics del món i Veneçuela cada any es va empobrint, va perdent competitivitat. Recordo diversos estudis que analitzen per què un país es pot deteriorar tant i perquè un país pot avançar tant en pocs anys, i normalment els factors explicatius són el bon govern, la qualitat de les institucions i la transparència.

Per tant, el primer punt en què volia incidir és la importància del que fa la Sindicatura, perquè té molt a veure amb la transparència essencialment del sector públic.

El segon punt és que la transparència es basa en una normativa, que en aquest cas és la normativa comptable i de l'auditoria. Aquesta normativa sempre té tres reptes, que mai s'acaben de complir del tot, que són la fiabilitat -que la informació comptable sigui fiable-, l'harmonització -que quan analitzes els comptes d'una entitat, d'una regió o d'un país, puguin ser comparables amb els d'una altra regió o d'un altre país- i la rellevància -que la informació comptable, un cop auditada, doni dades rellevants i que ajudin a prendre decisions i a saber quin és l'estat de la institució concreta que s'ha auditat.

Bé, en la crisi de l'any 2000, que es va fer famosa sobretot pel cas Enron i per la bombolla.com, van fallar aquests tres grans objectius. Va fallar la fiabilitat -recordem casos com els d'Enron, Alcom, i també equivalents en el sector públic de diferents països-, va fallar l'harmonització comptable -potser recordaran el cas de la companyia telefònica l'any 2001, que un dilluns presentava els comptes d'aquest grup a Madrid i declarava beneficis, i al dia següent presentava els comptes del mateix grup, però amb normativa nord-americana, i Wall Street informava que aquest grup havia tingut pèrdues. El que passava és que en aplicar dues normatives diferents al mateix ens, amb una es donava benefici i amb l'altra es donaven pèrdues,

la qual cosa va posar de manifest que hi havia problemes d'harmonització internacional.

I després hi havia un tercer problema, que és la manca de rellevància, que es dona quan la informació d'una entitat, tot i complir la normativa, no té massa connexió amb la realitat. Per exemple, aquest edifici en què estem, si el valorem amb normativa comptable espanyola, el valorarem pel seu valor d'adquisició i se li deduiran les amortitzacions; si el valorem amb normativa comptable holandesa, que suposadament és la mateixa, tot basat en les normes internacionals, doncs es valoraria segons valor de mercat; si estiguéssim a Xile, aquest mateix edifici es valoraria segons el valor d'adquisició i hi aplicariem un ajustament per la inflació produïda des del moment en què es va construir l'edifici.

Per tant, veiem que hi ha problemes de rellevància. En aquell moment, l'any 2000, es va considerar que els culpables de la crisi eren la normativa comptable, els comptables, els auditors, els paradisos fiscals, i per descomptat els polítics.

L'any 2008 hi ha hagut una altra crisi i de nou hi ha hagut problemes de fiabilitat, l'harmonització està una mica millor, i torna a haver-hi problemes de rellevància: s'han fet molts canvis normatius, però la informació comptable i d'auditoria ha tornat a tenir errors. En aquest cas, els culpables s'ha considerat que eren els bancs, les agències de *rating*, els paradisos fiscals de nou i, com sempre, els polítics.

Aquests dos esdeveniments, la crisi del 2000 i la del 2008, són dues mostres que els reptes per tenir informació fiable, que sigui harmònica a nivell mundial i que doni informació rellevant, encara avui segueixen en peu.

El tercer punt del qual els volia parlar és el nivell de compliment de la normativa. Llegia fa poc a un informe de la Sindicatura, que deia que el 30 per cent dels ajuntaments no entreguen els comptes. O sigui, una cosa és la normativa, que pot ser millor o pitjor, però tenim un 30 per cent dels ajuntaments que no entreguen els comptes. En el cas del Tribunal de Comptes, sobre aquest mateix tema, recordo un informe que deia que –referit a dos anys enrere– que el 48 per cent dels ajuntaments de la resta de l'Estat, el 48 per cent, no entreguen els comptes.

Per tant, independentment de quina sigui la normativa, tenim un problema que és el compliment d'aquesta normativa. Per descomptat que hi ha excepcions, i tenim ajuntaments i comunitats autònomes que són exemplars pel que fa a la transparència i al retiment de comptes. Però hi ha problema generalitzat: hi ha una normativa, però la majoria d'entitats no la compleixen. És a dir, està per escrit, és obligatòria, però realment el nivell de compliment és baix.

També recordo un informe recent sobre els partits polítics, que excepte alguna excepció, venia a concloure que els partits polítics són poc transparents. Un altre cas, un informe de la Sindicatura de l'any 2004 que va provocar un gran escàndol que encara cueja. I l'informe estava penjat a la pàgina web i deia coses realment molt importants. A la última pàgina hi havia una carta del responsable d'aquella entitat, on, a la vista de les recomanacions i de l'informe de la Sindicatura, deia: «prenem nota de tot el que ens han dit i lògicament ho corregirem» Sembla que aquesta institució no ho va fer.

Per tant, crec que tenim un repte important al davant per millorar el nivell de compliment de la normativa. No oblidem que hi ha una relació molt directa entre transparència i corrupció o percepció de corrupció. A vegades els delictes que es fan no són tants, però la percepció que generen a la població es magnifica. Hi ha molta gent que diu que les auditories no serveixen perquè l'ICAC, l'Institut de Comptabilitat i Auditoria, posa sancions als auditors, quan en realitat l'ICAC posa a l'any 10, 12, 15 o 20 sancions, el que vol dir que hi ha 10, 12, 15 o 20 informes d'auditoria que tenen problemes d'un total de 60.000, el que representa una part molt petita. El problema és com es magnifica això.

El quart punt al qual em volia referir té a veure amb el repte que suposa guanyar confiança. En aquests moments no és cap novetat constatar que hi ha una pèrdua de confiança en les institucions, en els líders, i en aquest sentit s'han fet iniciatives importants, com en el cas de Catalunya el portal de la transparència de la Generalitat, que és una iniciativa en la bona direcció.

Tot i així crec que és una oportunitat que no s'està aprofitant prou. En el cas català, per exemple, és possible que d'aquí a un temps hi hagi una votació molt important, i a mi em sembla que s'arribarà a aquesta votació amb un percentatge significatiu d'indecisos. I crec que els que s'emportarien una bona part dels indecisos serien aquells governants, partits o líders que transmetin una visió diferent sobre el que és la transparència, la gestió pública, l'eficiència i el retiment de comptes. Crec que qui aconsegueixi transmetre un missatge diferent del que hi ha hagut fins ara, és el que s'emportarà el gat a l'aigua.

Per concloure, els he començat parlant de la relació directa entre transparència, bon govern i benestar, amb els exemples de Finlàndia i Veneçuela. Hem parlat de la normativa, del repte que hi ha de millorar-ne la fiabilitat, l'harmonització i la rellevància. I aquí el gran risc que hi ha és el de fer una teranyina que ho vagi complicant tot cada cop més, em permeto recordar-los que en els *rankings* del *Doing Business* del Banc Mundial, Espanya està en el número 140 de 160 països, pel que fa als tràmits burocràtics de cara a la facilitat per crear empreses.

També els he parlat del nivell de compliment de la normativa. La normativa és millorable, però el seu nivell de compliment, encara ho és més. I finalment, els he parlat de la gran oportunitat que tenen aquells líders, partits i administracions en la bossa d'indecisos de milions i milions de persones, als quals si aconsegueixen convèncer que podran aproximar el país a Finlàndia i no a Veneçuela, s'emportaran el gat a l'aigua.

Moltes gràcies.